

बेलका नगरपालिकाबाट जारी भएको असंगठित क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिक वर्ग तथा असाहयलाई उपलब्ध गराईने राहत सम्बन्धि मापदण्ड, २०७७

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०७७/०१/०२

कोभिड-१९ को सम्भावित संक्रमणको कारण उत्पन्न प्रतिकूल अवस्थाबाट प्रभावित असंगठित क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिकवर्ग तथा असाहयहरूलाई दैनिक जीवनयापनको लागि स्थानीय तहबाट राहत उपलब्ध गराउने गरि बेलका नगर कार्यपालिकाबाट भएको निर्णय कार्यान्वयन गर्न यो मापदण्ड तयार गरिएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस मापदण्डको नाम "असंगठित क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिक वर्ग तथा असाहयहरूलाई उपलब्ध गराईने राहत सम्बन्धि मापदण्ड, २०७६ " रहेको छ
(२)यो मापदण्ड नेपाल सरकारले लकडाउन घोषणा गरेको अवधिसम्मको लागि लागू हुनेछ । तर लकडाउनबाट प्रभावितहरूलाई राहत वितरणकै क्रममा लक डाउन खुला भएको खण्डमा यो मापदण्ड अनुसार शुरु गरिएको राहत वितरणको कार्यलाई टुंगोमा पुऱ्याउन बाधा पुगेको मानिने छैन ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसंगको अर्को अर्थ नलागेमा यस मापदण्डमा :

- (क) " असंगठित क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिक वर्ग " भन्नाले यस नगर क्षेत्रमा बसोबास गर्ने दैनिक रूपमा कामकाज गरि पटके वा दैनिक ज्यालादारी गर्ने दफा ३ (२) बमोजिमका श्रमिक, कामदार तथा मजदुर सम्झनु पर्दछ ।
- (ख) "असाहाय" भन्नाले यस नगरक्षेत्रमा बसोबास गर्ने कसैको लालन पालनमा नरही अशक्त तथा आवास विहिन भई मन्दिर, आश्रम, धर्मशाला, गुम्बा, मस्जिद, गुरुद्वारा, चर्च वा वृद्धाश्रममा वस्ने व्यक्ति सम्झनु पर्दछ ।
- (ग) "राहत" भन्नाले नेपाल सरकार प्रदेश नं १ सरकार र बेलका नगर कार्यपालिकाबाट निर्णय भए बमोजिम नगरपालिकाबाट दफा ३ बमोजिमका श्रमिक वर्ग तथा असाहयहरूलाई प्रदान गरिने दफा ५ बमोजिमको समाग्री सम्झनु पर्दछ ।
- (घ) " एक इकाई राहत " भन्नाले दफा ५ (१) बमोजिम राहत सामाग्रीहरूको प्याकेज सम्झनु पर्दछ ।

३. **अभिलेख राख्नु पर्ने:**

(१) यस मापदण्ड बमोजिमको राहत श्रमिकवर्ग तथा असाहायहरूलाई प्रदान गर्न नगरपालिकाका प्रत्येक वडा कार्यालयले अभिलेख तयार गर्नुपर्नेछ । यसरी तयार गरिएको अभिलेखको एक प्रति राहत वितरण कार्य शुरु गर्नु पूर्व नगर कार्यपालिकामा पठाउनु पर्नेछ । नगर कार्यपालिकाले वडा कार्यालयबाट प्राप्त सूचीमा नगर कार्यपालिकामा रहेको पारिवारिक तथ्यांकका आधारमा आवश्यक परिमार्जन गरि वडा कार्यालयलाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ।

(२) यस मापदण्ड बमोजिम वितरण गरिने राहत देहायका श्रमिक वर्ग र असाहायहरूलाई वितरण गरिनेछ ।

(क) पसलबाट ग्राहकको घरसम्म समान ओसार पसार गर्ने श्रमिक ।

(ख) निर्माण सामाग्री भरिया तथा सवारी साधन चल्ने वाटोमा आवश्यक वस्तुहरू ओसारपसार गर्ने व्यक्ति

(ग) ट्रक, टिपर, भ्यान बाट समान लोड अनलोड गर्ने श्रमिक ।

(घ) अन्य व्यक्तिको खेतवारीमा दैनिक ज्याला लिने गरी काम गर्ने कृषि मजदुर ।

(ङ) आफ्नो नातेदार बाहेकका व्यक्तिको परिवारमा दैनिक ज्यालादारीमा सरसफाई शिशु तथा ज्येष्ठ नागरिक स्याहार जस्ता सेवा गर्ने व्यक्ति ।

(च) गिटी कुट्ने, वालुवा चाल्ने तथा ईटा भट्टामा काम गर्ने मजदुर,

(छ) निर्माण कार्यमा दैनिक ज्यालादारीमा काम गर्ने डकर्मी, सिकर्मी, हेल्पर लगायतका मजदुर

(ज) नाइलो पसले, दैनिक रुपमा पत्रिका वितरक, साना फुटपाथ पसले, ठेला गाडा तथा साईकलमा समान विक्रि वितरण गरि गुजरा गर्ने, अन्य व्यक्तिको पसलमा काम गर्ने मजदुर , विद्युतिय क्षेत्रमा मजदुरी गर्ने, व्यूटि पार्लर तथा मनोरञ्जन क्षेत्रमा काम गर्ने मजदुर ।

(झ) देहायका यातायात मजदुर:

१. अन्य व्यक्तिको मालवाहक सवारी तथा डेलिभरी भ्यान चलाउने सवारी चालक, सहचालक

२. दैनिक ठेक्का वा ज्याला मजदुरीमा ट्याक्सी तथा टेम्पो चलाउने सवारी चालक,

३. रिक्सा तथा ठेला गाडा चालक,

४. सवारी साधनको मर्मत सम्भार गर्ने ग्यारेज र ग्रिल, फर्निचर उद्योगमा काम गर्ने मिस्त्री तथा मजदुर ।

(ज) अन्य व्यक्तिको गार्मेन्ट, कार्पेट, टेलरीङ्ग, गलैचा, बुट्टा तथा जर्ती भर्ने र कपडा पसलमा दैनिक ज्यालादारीमा काम गर्ने मजदुर ।

(ट) नगरपालिका भित्र दैनिक ज्यालादारीका काम गर्ने अन्य व्यक्ति ।

तर, माथि जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि देहायका व्यक्ति वा परिवारले नगरपालिकाबाट वितरण गरिने राहत पाउने छैन ।

क) सगोल परिवारको कुनै सदस्य बैदेशिक रोजगारीमा रहेको तर विदेशमा कोरोनाको कारणले वेरोजगार भएको वा विरामी भए यो नियम लागू हुने छैन ।

ख) सगोल परिवारको कुनै सदस्यले नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तह वा मित्रराष्ट्रको सरकारबाट कुनै किसिमको नियमित पारिश्रमिक, निवृत्तिभरण वा सुविधा पाईरहेको भएमा । तर यस्तो सुविधा मासिक रू. ३००० भन्दा कम भएमा र परिवार संख्या २ जना भन्दा बढि भएमा यस्तो राहत सुविधा दिन बाधा पर्ने छैन । तर रू ३००० मात्र वा सो भन्दा कम मासिक आय र आश्रित परिवार बढी भएमा औचित्य हेरी राहत उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

ग) लकडाउनको कारणबाट निजको पहिले गरिरहेको ज्याला मजदुरीको काममा अवरोध नआएको ।

घ) बेलका नगरले आश्रय विहिन अति विपन्नलाई दिंदै आएको खाद्य सहयोग लिएको भए ।

४. राहत वितरण गर्नु पर्ने: दफा ३ बमोजिमको लगतमा समावेश भएको श्रमिक वर्ग तथा असहायहरुलाई सम्बन्धित वडाले अनुसूची २ बमोजिमको ढाँचामा विवरण राखि दफा ५ बमोजिम राहत तत्काल वितरण गर्नुपर्नेछ ।

५. राहत सामाग्री:

(१) खाद्य आवश्यकताको आधारमा श्रमिक वर्ग तथा असहायहरूलाई प्रति परिवारका लागि देहाय बमोजिमका सामाग्री राहत स्वरूप वितरण गर्न सकिनेछ ।

- क) चामल २५ किलोग्राम
- ख) दाल ३ किलोग्राम
- ग) नुन २ प्याकेट
- घ) खानेतेल २ लिटर
- ङ) चिउरा ३ किलोग्राम
- च) चना २ किलोग्राम
- छ) सावुन २ वटा

(२) राहत वितरण कार्य एक व्यक्तिलाई एक एकाई मानी सम्बन्धित वडाले अभिलेख कायम गर्नुपर्नेछ | यस मापदण्ड बमोजिम राहत वितरण गर्दा देहाय अनुसार गरिनेछ |

क्र.स	खाद्य सामाग्री	प्रति व्यक्ति /प्रतिदिन खपत
१.	चामल	५०० ग्राम
२.	खाने तेल	२५ मि.लिटर
३.	दाल	१०० ग्राम
४.	नुन	१५ दिनको लागि प्रति परिवार १ के.जि
५.	आलु	१०० ग्राम
६.	प्याज	२५ ग्राम
७.	हात धुने साबुन	१५ दिनको लागि १ थान १ परिवारको लागि
८.	चना	१५ दिनको लागि १ के.जि
९.	चिउरा	२ केजि १५ दिनको लागि

(३) नगर क्षेत्रमा

संचालित आयोजनामा बाहिरबाट आएका कामदारहरूलाई सम्बन्धित ठेकेदारले खाद्यान्न व्यवस्थापन गर्न लक डाउनको कारणबाट असहज भएको अवस्थामा राहत वितरण गर्दा समेत उल्लेखित खण्ड २ मा उल्लेखित आधारमा परिवार संख्यामा कायम गरिनेछ |

(४) यस मापदण्डमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि एकै परिवारको एकभन्दा बढी सदस्यलाई राहत सामाग्री वितरण गरिने छैन |

६. वितरण गर्ने विधि: (१) देहायको विधि अवलम्बन गरी दफा ५ बमोजिमको राहत सामाग्री वितरण गर्नुपर्नेछ |

(क) राहत वितरणको लागि सम्बन्धित नगरले सामाग्री खरिद गरि वितरण गर्ने | यसरी खरिद गर्दा नगरपालिकाबाट प्रकाशित सूचना दर रेट पेश गरि सबैभन्दा न्यून दर रेटमा सम्बन्धित नगरपालिकाबाट राहत सामाग्री विक्रि गर्नका लागि स्वीकृति पाएको पसल, फर्म, वा वितरकले भन्दा न्यून डर रेटमा र सोहि गुणस्तरमा राहत सामाग्री उपलब्ध गराउन चाहेमा त्यस्तो पसल, फर्म वा वितरकबाट सामाग्री खरिद गर्न सक्नेछ |

(ख) सम्बन्धित वडा समितिले हुन् सक्ने सम्भाव्य भिड तथा अन्य व्यवस्थापकीय समस्याका कारणले वडा समितिबाट वितरण गर्न नसक्ने अवस्था भएमा देहाय बमोजिम गर्ने :

१. नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र दफा ५ बमोजिमको सामाग्री उपलब्ध गराउन सक्ने स्थानीय आपूर्तिकर्ताबाट मूल्य सूची लिई सोको आधारमा सामाग्रीको गुणस्तर तथा मूल्य यकिन गर्ने र उपलब्ध भए सम्मका आपूर्तिकर्ता छनौट गर्ने |

२. दफा ३ बमोजिमको लागतमा परेका श्रमिकवर्ग तथा असहायहरु लाई वडा अध्यक्षले कुपन उपलब्ध गराई उपखण्ड (१) बमोजिमको आपूर्तिकर्ताबाट राहत सामाग्री उपलब्ध गराउन सक्ने |

३. खण्ड (२) बमोजिमका कुपन, वडा कार्यालयको लगत र सिफारिसका आधारमा नगरपालिकाले सम्बन्धित वडा कार्यालयमार्फत वा सोझै पसललाई भुक्तानी दिने |

७. राहतवितरणको अभिलेख र प्रतिवेदन:

(१) सम्बन्धित वडाले विवरणको अनुसूची -२ बमोजिमको राहत वितरणको विवरण नगरपालिकामा तुरन्त पठाउनुका साथै अभिलेख आफ्नो कार्यालयमा राखी साप्ताहिक रूपमा सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ |

(२) नगरपालिकाले राहतको प्रतिवेदन अनुसूची ३ बमोजिमको ढांचामा पाक्षिक रूपमा राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पंजीकरण विभाग र संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा पठाउने छ |

(३) राहत वितरण कार्यको यस मापदण्ड बमोजिमको अनुगमन र समन्वय समितिले नियमित अनुगमन गर्नेछ |

८. राहत वितरण कार्यको अनुगमन र समन्वय सम्बन्धि व्यवस्था :

(१) नगरपालिका क्षेत्रमा राहत वितरण कार्यको समन्वय र अनुगमन गर्नको लागि तपशिल बमोजिमको एक समन्वय तथा अनुगमन समिति रहनेछ ।

क) नगर प्रमुख

संयोजक

ख) उपप्रमुख

सदस्य

(ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सदस्य

घ) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन समितिका संयोजक

सदस्य

ङ) समन्वय अधिकृत

सदस्य

च) बेलका नगर क्षेत्रमा मान्यता प्राप्त राजनितिक दलका १/१ प्रतिनिधि

सदस्य

छ) प्रमुख वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन शाखा

सदस्य

सचिव

(२) यस समितिले आफ्नो कार्यविधि आफै निर्धारण गर्नेछ ।

९. कारवाही सम्बन्धि व्यवस्था:

(१) यस मापदण्डमा तोकिएको मापदण्ड पूरा नभएको व्यक्तिले झुट्टा विवरण गरि राहत लिनु वा दोहोरो राहत लिनु हुँदैन ।

(२) यस कार्यविधिको प्रतिकूल हुने गरि राहत वितरणको लागि सिफारिस गर्ने, प्रमाणित गर्ने र वितरण गर्ने पदाधिकारीलाई समेत प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गरीत्यस्तो सिफारिस गर्ने पदाधिकारीबाट निजले सिफारिस गरेको हदसम्मको रकम सम्बन्धित स्थानीयतहले निजबाट असुल गर्नु पर्नेछ ।

१०. **बाधा अड्काउ फुकाउने:** यस कार्यविधिको पालना गर्दा कुनै बाधा अड्काउ परेमा बेलका नगर कार्यपालिकाले त्यस्तो बाधा अड्काउ फुकाउने छ ।

अनुसूची १

(दफा ३ र दफा ७ को उपदफा १ संग सम्बन्धित)

राहत प्राप्त गर्ने व्यक्तिको अभिलेख

बेलका नगरपालिका

वडा नं ..... कार्यालय

राहत लिने व्यक्तिको स्वः घोषणा:

म र मेरो परिवारका सदस्यले रोजगारी, स्वरोजगारी वा अन्य कुनै मध्यमबाट आय आर्जन गरेका छैनन्। मैले यस्तो राहत सुविधा दोहोरो लिएको छैन र लिने पनि छैन। तल पेश गरेको विवरण ठिक साँचो हो। फरक व्यहोरा परेमा प्रचलित

कानून बमोजिम सहूला बुझाउँला।

सि.न	मिति:	राहत प्राप्त गर्ने व्यक्तिको	परिवार सदस्य संख्या	ना.प्र.न.	ठेगाना:टोलविकास सम्पर्कनं	बावुको नाम	बाजेको नाम	राहतको विवरण	वुझिलिनेको औठाछाप
------	-------	------------------------------	---------------------	-----------	---------------------------	------------	------------	--------------	-------------------

								का	ता	वती			

प्रतिवेदन तयार गर्नेको:

प्रमाणित गर्नेको हस्ताक्षर:

दस्तखत:

वडाध्यक्ष:

नाम थार:

वडा नं: .....

पद: